

II

(Icke-lagstiftningsakter)

BESLUT

RÅDETS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2022/382

av den 4 mars 2022

om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta ⁽¹⁾, särskilt artikel 5,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Den 24 februari 2022 inledde ryska väpnade styrkor en storskalig invasion på flera platser i Ukraina från Ryska federationen, från Belarus och från icke-regeringskontrollerade områden i Ukraina.
- (2) Till följd av detta utgör betydande områden av Ukrainas territorium nu områden där det råder väpnad konflikt som tusentals personer har flytt eller flyr från.
- (3) Efter invasionen, som har till syfte att undergräva den europeiska och globala säkerheten och stabiliteten, fördömde Europeiska rådet i sina slutsatser av den 24 februari 2022 i starkast möjliga ordalag Rysslands oprovocerade och oberättigade militära aggression mot Ukraina och underströk att detta är ett grovt brott mot internationell rätt och principerna i Förenta nationernas stadga. Europeiska rådet krävde att Ryssland fullt ut respekterar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende inom landets internationellt erkända gränser, vilket inbegriper Ukrainas rätt att välja sin egen framtid. Europeiska rådet bekräftade också att den ryska regeringen bär det fulla ansvaret för sin aggressionshandling, som orsakar mänskligt lidande och förlust av människoliv, och att den kommer att ställas till svars för sina handlingar. I solidaritet med Ukraina enades Europeiska rådet om ytterligare sanktioner, efterlyste fortsatt arbete med förberedelserna och beredskapen på alla nivåer och uppmanade särskilt kommissionen att lägga fram beredskapsåtgärder.
- (4) Unionen har visat och kommer att fortsätta att visa sitt hållfasta stöd till Ukraina och dess medborgare, som utsätts för en aggressionshandling utan motstycke från Ryska federationens sida. Detta beslut är en del av unionens svar på det migrationstryck som följer av den ryska militära invasionen av Ukraina.
- (5) Konflikten har redan fått konsekvenser för unionen; bland annat är det sannolikt att migrationstrycket på de östra gränserna kommer att bli högt vartefter som konflikten utvecklas. Fram till den 1 mars 2022 har mer än 650 000 fördrivna personer anlänt till unionen från Ukraina via Polen, Slovakien, Ungern och Rumänien. Detta antal förväntas öka.

⁽¹⁾ EGT L 212, 7.8.2001, s. 12.

- (6) Ukraina förtecknas i bilaga II till förordning (EU) 2018/1806 ⁽²⁾ och ukrainska medborgare är undantagna från kravet på att inneha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser för vistelser som inte överstiger 90 dagar under en 180-dagarsperiod. Utifrån erfarenheterna från efterdyningarna av Rysslands olagliga annektering av Autonoma republiken Krim och staden Sevastopol 2014 och från kriget i östra Ukraina kan hälften av de ukrainare som kommer till unionen, genom att dra nytta av viseringsfriheten för kortare vistelser, förväntas ansluta sig till familjemedlemmar eller söka arbete i unionen, medan den andra hälften förväntas begära internationellt skydd. Beroende på hur konflikten utvecklas kommer unionen baserat på aktuella uppskattningar sannolikt att ställas inför ett mycket stort antal fördrivna personer, potentiellt 2,5–6,5 miljoner, till följd av den väpnade konflikten, varav 1,2–3,2 miljoner personer väntas söka internationellt skydd. Förenta nationernas (FN) höge flyktingkommissarie uppskattar att upp till fyra miljoner människor i värsta fall potentiellt kommer att behöva fly från Ukraina.
- (7) Dessa siffror visar att unionen sannolikt kommer att ställas inför en situation som kännetecknas av en massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion till följd av den ryska militära aggressionen. Tillströmningens omfattning skulle sannolikt vara sådan att det också föreligger en tydlig risk för att medlemsstaternas asylsystem inte kan hantera ankomsterna utan negativa följder för dessa systems funktion, för de berörda personernas intressen och övriga skyddsökandes intressen.
- (8) FN har gått ut med en akut vädjan om humanitär hjälp gällande skydds- och biståndsbehoven i Ukraina och har lanserat en regional åtgärdsplan för flyktingar för Ukraina med uppgifter om hur många människor som behöver hjälp och vilka som ska omfattas av biståndet.
- (9) FN:s höge flyktingkommissarie välkomnade det stöd som många medlemsstater uttryckt för att aktivera det tillfälliga skydd som föreskrivs i direktiv 2001/55/EG för att möjliggöra ett omedelbart och tillfälligt skydd i unionen och för att underlätta de medlemsstaternas fördelning av ansvaret för människor som flyr från Ukraina.
- (10) För att hantera denna situation bör det fastställas att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer i den mening som avses i direktiv 2001/55/EG, i syftet att tillhandahålla dessa personer tillfälligt skydd.
- (11) Målet med detta beslut är att införa tillfälligt skydd för ukrainska medborgare bosatta i Ukraina som har fördrivits från och med den 24 februari 2022 till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion som inleddes den dagen. Tillfälligt skydd bör även införas för medborgare från andra tredjeländer än Ukraina som har fördrivits från Ukraina från och med den 24 februari 2022 och som åtnjöt flyktingstatus eller motsvarande skydd i Ukraina före den 24 februari 2022. Dessutom är det viktigt att bevara familjegemenskap och undvika att olika medlemmar av samma familj har olika status. Det är därför nödvändigt att även införa tillfälligt skydd för medlemmar av dessa personers familjer, om deras familjer redan befann sig i och var bosatta i Ukraina vid tidpunkten för omständigheterna kring den massiva tillströmningen av fördrivna personer.
- (12) Det är också lämpligt att fastställa skydd för statslösa personer och för medborgare i andra tredjeländer än Ukraina som på grundval av ett giltigt uppehållstillstånd som utfärdats i enlighet med ukrainsk rätt kan visa att de var lagligen bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022 och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor. Detta skydd bör ha formen antingen av en tillämpning av detta beslut på dem eller av annat tillräckligt skydd enligt nationell rätt som varje enskild medlemsstat beslutar om. De som ansöker om detta skydd bör kunna visa att de uppfyller dessa kriterier för skyddsberättigande genom att lägga fram relevanta handlingar för de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten. Om de inte kan lägga fram de relevanta handlingarna bör medlemsstaterna hänvisa dem till lämpliga förfaranden.
- (13) I enlighet med direktiv 2001/55/EG får medlemsstaterna ge tillfälligt skydd till alla andra statslösa personer eller medborgare i andra tredjeländer än Ukraina som är lagligen bosatta i Ukraina och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor. Sådana personer kan inkludera exempelvis tredjelandsmedborgare som studerade eller arbetade i Ukraina under en kortare tid vid tidpunkten för de händelser

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 av den 14 november 2018 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav (EUT L 303, 28.11.2018, s. 39).

som ledde till den massiva tillströmningen av fördrivna personer. Sådana personer bör under alla omständigheter beviljas inresa till unionen av humanitära skäl utan att, i synnerhet, behöva inneha en giltig visering eller tillräckliga medel för uppehållet eller giltiga resehandlingar, i syfte att säkerställa att de tryggt kan passera för att återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion.

- (14) Medlemsstaterna får även ge tillfälligt skydd åt ytterligare kategorier av fördrivna personer, utöver dem som omfattas av detta beslut, om dessa personer fördrivits av samma skäl och från samma ursprungsland eller ursprungsregion som avses i detta beslut. I detta fall bör medlemsstaterna genast underrätta rådet och kommissionen om detta. I detta sammanhang bör medlemsstaterna uppmuntras att överväga att utvidga det tillfälliga skyddet till personer som flydde från Ukraina kort före den 24 februari 2022 då spänningarna ökade eller som befann sig på unionens territorium (t.ex. på semester eller av arbetsskäl) strax före detta datum och som till följd av den väpnade konflikten inte kan återvända till Ukraina.
- (15) Det noteras att medlemsstaterna i ett uttalande har enats om att de inte kommer att tillämpa artikel 11 i direktiv 2001/55/EG.
- (16) Tillfälligt skydd är det lämpligaste instrumentet i den rådande situationen. Med tanke på den extraordinära och exceptionella situationen, inbegripet Ryska federationens militära invasion av Ukraina och omfattningen av den massiva tillströmningens av fördrivna personer, bör tillfälligt skydd göra det möjligt för dem att i hela unionen åtnjuta harmoniserade rättigheter som erbjuder en tillräcklig skyddsnivå. Ett införande av tillfälligt skydd förväntas också gynna medlemsstaterna, eftersom de rättigheter som följer med tillfälligt skydd begränsar fördrivna personers behov av att omedelbart söka internationellt skydd och därmed risken för att deras asylsystem överbelastas, då formaliteterna minimeras på grund av situationens akuta karaktär. Eftersom ukrainska medborgare omfattas av viseringsfrihet har de dessutom rätt att röra sig fritt inom unionen under en 90-dagarsperiod efter att ha rest in på territoriet. På grundval av detta kan de välja i vilken medlemsstat de vill åtnjuta de rättigheter som är knutna till tillfälligt skydd och ansluta sig till sina familjer och vänner i de betydande diasporanätverk som existerar runt om i unionen. Detta kommer i praktiken att underlätta en balans mellan medlemsstaters insatser och därigenom minska trycket på de nationella mottagningsystemen. När en medlemsstat har utfärdat ett uppehållstillstånd i enlighet med direktiv 2001/55/EG bör den person som åtnjuter tillfälligt skydd, även om personen har rätt att resa inom unionen i 90 dagar under en 180-dagarsperiod, kunna utöva de rättigheter som härrör från tillfälligt skydd enbart i den medlemsstat som utfärdade uppehållstillståndet. Detta bör inte påverka en medlemsstats möjlighet att när som helst besluta att utfärda uppehållstillstånd till personer som åtnjuter tillfälligt skydd enligt detta beslut.
- (17) Detta beslut är förenligt med, och kan tillämpas som ett komplement till, nationella system för tillfälligt skydd som kan anses genomföra direktiv 2001/55/EG. Om en medlemsstat har ett nationellt system som är förmånligare än de arrangemang som anges i direktiv 2001/55/EG bör medlemsstaten kunna fortsätta att tillämpa det eftersom det direktivet fastställer att medlemsstaterna har rätt att anta eller behålla bestämmelser som är mer förmånliga för personer som omfattas av tillfälligt skydd. Om det nationella systemet är mindre förmånligt bör medlemsstaten dock säkerställa de ytterligare rättigheter som fastställs i direktiv 2001/55/EG.
- (18) Direktiv 2001/55/EG tar vederbörlig hänsyn till medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten, då det ger medlemsstaterna möjlighet att undanta en fördriven person från tillfälligt skydd om det finns allvarliga skäl att anta att personen: har begått ett brott mot freden, en krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott; har begått ett allvarligt icke-politiskt brott utanför den mottagande medlemsstaten före ankomsten till den medlemsstaten som en person som åtnjuter tillfälligt skydd; har befunnits skyldig till handlingar som står i strid med FN:s syften och principer. Direktivet ger också medlemsstaterna möjlighet att undanta en fördriven person från tillfälligt skydd om det föreligger skälig anledning att betrakta den personen som en fara för den mottagande medlemsstatens säkerhet eller om personen utgör en samhällsfara för den medlemsstaten.
- (19) När medlemsstaterna tillhandahåller tillfälligt skydd bör de säkerställa att behandlingen av personuppgifter om personer som åtnjuter tillfälligt skydd respekterar de krav som fastställs i unionens dataskyddsregelverk, framför allt i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽³⁾.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (20) Detta beslut bör göra det möjligt för unionen att samordna och nära övervaka mottagningskapaciteten i medlemsstaterna, så att den vid behov kan vidta åtgärder och tillhandahålla ytterligare stöd. Direktiv 2001/55/EG kräver att medlemsstaterna, i samverkan med kommissionen, samarbetar och utbyter information för att underlätta genomförandet av tillfälligt skydd. Det bör ske genom en *solidaritetsplattform* varigenom medlemsstaterna utbyter information om sin mottagningskapacitet och antalet personer som åtnjuter tillfälligt skydd på deras territorier. Utifrån den information som rapporterats av ett fåtal medlemsstater inom ramen för EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet uppgår mottagningskapaciteten, utöver absorptionskapaciteten hos den ukrainska diaspora som är bosatt i unionen, till över 310 000 platser. För det informationsutbytet bör kommissionen inta en samordnande roll. I syfte att säkerställa samarbete mellan medlemsstaterna har under de senaste åren dessutom olika plattformar inrättats, av vilka EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet (i enlighet med kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366⁽⁴⁾) är det lämpligaste nätverket för det administrativa samarbete som föreskrivs i direktiv 2001/55/EG. Medlemsstaterna bör också bidra till en gemensam situationsmedvetenhet på unionsnivå genom utbyte av relevant information genom arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR)⁽⁵⁾. Europeiska utrikestjänsten bör rådfrågas när så är lämpligt. I detta sammanhang bör medlemsstaterna också ha ett nära samarbete med FN:s höge flyktingkommissarie.
- (21) I enlighet med direktiv 2001/55/EG bör det tillfälliga skyddet inledningsvis gälla under ett år. Den perioden bör förlängas automatiskt med sex månader i taget i högst ett år, om inte skyddet upphävs enligt artikel 6.1 b i det direktivet. Kommissionen kommer att kontinuerligt övervaka och se över situationen. Den får när som helst föreslå rådet att det tillfälliga skyddet upphör, på grundval av att situationen i Ukraina gör det möjligt för dem som beviljats tillfälligt skydd att tryggt och varaktigt återvända, eller föreslå att rådet förlänger det tillfälliga skyddet med upp till ett år.
- (22) Vid tillämpning av artikel 24 i direktiv 2001/55/EG bör hänvisningen till Europeiska flyktingfonden, som inrättades genom rådets beslut 2000/596/EG⁽⁶⁾, förstås som en hänvisning till Asyl-, migrations- och integrationsfonden, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147⁽⁷⁾. Alla medlemsstaternas insatser för att uppfylla de skyldigheter som följer av detta beslut kommer att få ekonomiskt stöd från unionens fonder. Medel kan också mobiliseras genom kris- och flexibilitetsmekanismer inom den fleråriga budgetramen 2021–2027 för att tillgodose särskilda akuta behov i medlemsstaterna. Unionens civilskyddsmekanism⁽⁸⁾ har dessutom aktiverats⁽⁹⁾. Genom den mekanismen kan medlemsstaterna begära artiklar som är avgörande för att tillgodose behoven hos fördrivna personer från Ukraina som befinner sig på deras territorium och kan dra nytta av medfinansiering för att tillhandahålla sådant bistånd.
- (23) Sedan direktiv 2001/55/EG antogs har flera unionsbyråer inrättats, och mandaten har stärkts för dem som inrättades innan dess. I detta sammanhang bör kommissionen samarbeta med Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), Europeiska unionens asylbyrå och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) i syfte att kontinuerligt övervaka och se över situationen. Dessutom bör Frontex, Europeiska unionens asylbyrå och Europol ge operativt stöd till de medlemsstater som begärt hjälp för att klara av situationen, bland annat för tillämpningen av detta beslut.
- (24) Detta beslut är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (25) Irland är bundet av direktiv 2001/55/EG och deltar därför i antagandet av detta beslut.

⁽⁴⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2020/1366 av den 23 september 2020 om en EU-mekanism för beredskap och hantering av kriser med anknytning till migration (EUT L 317, 1.10.2020, s. 26).

⁽⁵⁾ Rådets genomförandebeslut (EU) 2018/1993 av den 11 december 2018 om EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (EUT L 320, 17.12.2018, s. 28).

⁽⁶⁾ Rådets beslut 2000/596/EG av den 28 september 2000 om inrättande av en europeisk flyktingfond (EGT L 252, 6.10.2000, p. 12).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden (EUT L 251, 15.7.2021, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/836 av den 20 maj 2021 om ändring av beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen (EUT L 185, 26.5.2021, s. 1).

⁽⁹⁾ Från och med den 28 februari 2022 av Slovakien.

- (26) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (27) Med hänsyn till situationens brådskande natur bör detta beslut träda i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll

Härmed fastställs att det föreligger massiv tillströmning till unionen av fördrivna personer som har tvingats lämna Ukraina till följd av en väpnad konflikt.

Artikel 2

Personer som omfattas av det tillfälliga skyddet

1. Detta beslut är tillämpligt på följande kategorier av personer som fördrivits från Ukraina den 24 februari 2022 eller senare till följd av de ryska väpnade styrkornas militära invasion som inleddes den dagen:
 - a) Ukrainska medborgare bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022.
 - b) Statslösa personer, och medborgare i andra tredjeländer än Ukraina, som åtnjöt internationellt skydd eller motsvarande nationellt skydd i Ukraina före den 24 februari 2022.
 - c) Familjemedlemmar till personer som avses i leden a och b.
2. Medlemsstaterna ska tillämpa antingen detta beslut eller tillräckligt skydd enligt sin nationella rätt vad gäller statslösa personer och medborgare från andra tredjeländer än Ukraina som på grundval av ett giltigt permanent uppehållstillstånd som utfärdats i enlighet med ukrainsk rätt kan visa att de var lagligen bosatta i Ukraina före den 24 februari 2022 och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor.
3. I enlighet med artikel 7 i direktiv 2001/55/EG får medlemsstaterna också tillämpa detta beslut för andra personer, inbegripet statslösa personer och medborgare från andra tredjeländer än Ukraina, som var lagligen bosatta i Ukraina och som inte kan återvända till sitt ursprungsland eller sin ursprungsregion på trygga och varaktiga villkor.
4. Vid tillämpningen av punkt 1 c ska följande personer anses ingå i familjegemenskapen, om familjen redan fanns och var bosatt i Ukraina före den 24 februari 2022:
 - a) Make/maka till en person som avses i punkt 1 a eller b eller personens ogifta partner i ett stabilt förhållande, om ogifta par och gifta par enligt lagstiftningen eller praxis i den berörda medlemsstaten ska behandlas på jämförbart sätt enligt landets nationella utlänningsrätt.
 - b) Underåriga ogifta barn till en person som avses i punkt 1 a eller b eller till personens maka/make, oavsett om de är födda inom eller utom äktenskapet eller är adopterade.
 - c) Andra nära anhöriga som levde tillsammans och ingick i familjegemenskapen vid tidpunkten för omständigheterna kring den massiva tillströmningen av fördrivna personer och som var helt eller delvis beroende av en person som avses i punkt 1 a eller b vid den tidpunkten.

*Artikel 3***Samarbete och övervakning**

1. Vid tillämpningen av artikel 27 i direktiv 2001/55/EG ska medlemsstaterna använda EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet i enlighet med rekommendation (EU) 2020/1366. Medlemsstaterna bör också bidra till en gemensam situationsmedvetenhet på unionsnivå genom utbyte av relevant information genom arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR).

2. Kommissionen ska samordna samarbetet och informationsutbytet mellan medlemsstaterna, särskilt när det gäller att övervaka mottagningskapaciteten i varje medlemsstat och identifiera eventuella behov av ytterligare stöd.

I detta syfte ska kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex), Europeiska unionens asylbyrå och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), kontinuerligt övervaka och se över situationen samtidigt som man använder EU-nätverket för beredskap och krishantering på migrationsområdet.

Dessutom ska Frontex, Europeiska unionens asylbyrå och Europol ge operativt stöd till de medlemsstater som begär deras hjälp för att klara av situationen, bland annat för tillämpningen av detta beslut.

*Artikel 4***Ikraftträdande**

Detta beslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den 4 mars 2022.

På rådets vägnar
J. BORRELL FONTELLES
Ordförande
